

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

Dvbivm II. Quæ Conditiones requirantur, ut aliquid ponatur in
Prædicamento.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95346](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95346)

DISPUTATIO SECUNDA

De nonnullis ad Prædicamenta spectantibus.

DVBIVM I.

Quid, Prædicamentum in Genere, & quid ponatur in Prædicamento, an res, voces & conceptus.

RESOLUTIO I.

XXXV. **D**ico 1°. Prædicamentum (quod sonat prædicabile receptaculum) definitur debita coordinatio Generum ac Specierum ab uno summo Genere usque ad Individua inclusivè, vel sic: Prædicamentum sunt Individua, Species, & Genera subalterna usque ad summum inclusivè, prout substant certæ cuidam coordinatiōni secundum superioritatem & inferioritatem.

XXXVI. Dixi, Generum & Specierum, Genera & Species, &c. quia res prædicamentales hic à Logico considerantur sub ratione 2^{arum} intentionum inter se modo prædicto coordinabilium; licet aliter à Metaphysico exactissimè, quatenus talis & talis naturæ ac proprietatum, considerentur.

RESOLUTIO II.

XXXVII. **D**ico 2°. in Prædicamento ponuntur res, voces & conceptus.

XXXVIII. Probat. quia ex præmissis Disp. 1^a. de Vniversali in Genere, res, voces & conceptus sunt rigorosè Vniversales in prædicando, ac proinde Genera, Species, &c. ergò, &c.

XXXIX. Confirmatur ex Aristotele, qui interdum enti Prædicamentali tribuit id, quod ipsi tantum ut vox est, convenit, ut cum Cap. 6°. enumerans Prædicamenta, dicit: Eorum, quæ sine complexione dicuntur, unumquodque aut substantiam significat, aut quantum, &c. significare verò proprium est vocum; interdum, quod ipsi tantum ut res est, convenit, ut cum Cap. de Substantia ait: Substantia nihil est contrarium.

L. Dices, est Metaphysici considerare res ipsas, non autem Logici, ergò Logicus res non considerat, & consequenter res non ponuntur in Prædicamento.

LI. Respondeo distinguendo Antecedens: est Metaphysici considerare res ipsas, sub eadem ratione, quâ Logicus eas considerat, nego Antecedens: sub diversâ, concedo Antecedens: Logicus enim res considerat sub ratione 2^{arum} intentionum inter se secundum rationem superioris & inferioris coordinabilium; Metaphysicus verò exactè & præcisè quatenus talis & talis naturæ, ut dictum est, quæ sunt longè diversa.

LII. Instabis: si res ponantur in Prædicamento, vel ponentur simul cum conceptibus, vel seorsim ab illis: non 1um. quia sic essent ens per accidens, quod à Prædicamento excluditur: non etiam 2um. quia seorsim à conceptibus, sunt omnes singulares.

LII I. Respondeo, voces, res, & conceptus si-

mul & conjunctim poni in Prædicamento; ita tamen ut res faciant Prædicamentum reale, voces vocale, conceptus mentale; faciunt enim tria Prædicamenta simul, sicut sunt simul conjuncta, & necessariò sese concomitantia.

DVBIVM II.

Quæ Conditiones requirantur, ut aliquid ponatur in Prædicamento.

LIV. **A** Ntè Resolutionem Suppono, aliquid tripliciter poni posse in Prædicamento, directè scilicet, indirectè & reductivè: directè autem ponitur quidquid aptum est in Prædicatione in quid prædicari de omnibus, quæ sunt infra se usque ad individuum, & subjici omnibus, quæ sunt supra se usque ad supremum Genus, sive omnia Genera, Species, &c. ex quibus exurgit recta linea Prædicamentalis. Indirectè, quidquid ponitur ad latus defectu istiusmodi prædicabilitatis & subiectionis, ut omnes Differentiæ secundum se sumptæ; nam clarum est, illas ut contentas in Speciebus, quas constituunt, poni directè. Reductivè, quod est ens Physicè incompletum ad præcedentia aliquo modo spectans, ut partes essentielles Physicæ & integrales, quæ, quia excluduntur ab Vniversali, non habent rigorosè sumpta Genera, Species, &c. Hoc supposito, sit

RESOLUTIO.

LV. **D**ico cum communi: ad hoc, ut quidpiam ponatur directè in Prædicamento, 7 Conditiones, his versibus comprehensæ, requirantur.
Vox una, & simplex, rebus concinna locandis:
Entia per sese, finita, Realia, tota.

I. CONDITIO.

LVI. **P**rimò, id quod ponitur in Prædicamento, debet exprimi voce una, per quod excludit unam vocem habentem plura significata, ac proinde æquivoca æquivocantia, & analogia analogantia.

II. CONDITIO.

LVII. **S**ecundò debet exprimi voce simplici (putà quantum fieri potest) quia voces complexæ, natæ sunt habere diversa significata: per quod excludit orationes, ut animal rationale, homo doctus.

LVIII. Dixi, quantum fieri potest, quia interdum defunt voces simplices, quibus unum significatum exprimitur, ex quo fit, quod corpus animatum in Prædicamento directè ponatur.

III. CONDITIO.

LIX. **T**ertiò debet exprimi voce accommodata rebus, juxta exigentiam Prædicamentorum

mentorum; si enim Prædicamentum exigit res exprimi in concreto (quod declarabitur infra) sic exprimi debent: si in abstracto, in abstracto.

IV. C O N D I T I O.

LXI. **Q**uartò, entia prædicamentalia debent esse entia per se; entis verò per se, non facile traditur definitio; communiter quidem definitionis loco enumerantur ea, quæ ab omnibus ut entia per se recipiuntur; verum id nimis prolixum est, & dubium; quare malim dicere ens per se esse, vel ens omnino simplex, ut Deus, Angelus; vel, si sit compositum, ens quod est aliquo modo unius naturæ per unionem rerum ejusdem Prædicamenti per modum potentiæ & actus, naturæ & subsistentiæ, &c. Vnde ab entibus per se, excludit concreta accidentalitæ Physica ex subjecto & formâ diverforum Prædicamentorum.

LXII. Nec refert, quod Aristoteles Metaph. Cap. 6o. exemplificet in concretis accidentalibus *quanto & quali*, ita ut dixerat, *ex actu & potentia fieri unum per se*; nam intelligi potest de uno per se latè sumpto; vel dicendum exempla ipsius sæpè fallere: Capite enim 5o. de Anima lib. 1o. dicit, *Deum esse compositum ex elementis*. Et 5o. Metaph. Cap. 26. *Deum esse animal.* & 1o ejusdem, ait, *Deum esse actum purum simplicissimum, corpore & sensu carentem*; quæ sunt opposita. Adde, ipsum frequenter dicere quod, *quidquid advenit enti in actu, non faciat unum per se*, ubi ab ente per se excludit concretum accidentale Physicum.

V. C O N D I T I O.

LXIII. **Q**uintò, entia prædicamentalia debent esse entia finita, putà voce, nam voces infinitæ, ut *non homo, non lapis*, &c. nihil determinatè significant, sunt sinè numero & infinita; ac proinde nimium confunderent Prædicamenta.

LXIV. Nec dicas, cum communi, hanc conditionem se tenere ex parte rei, & per illam excludi Deum infinitum: nam licet id communis affirmetur, sine sufficienti tamen fundamento affirmatur, quia Deus à cæteris rebus maximè distingui debet, præcipuusque Prædicamentorum scopus & finis, est rerum (quibus Deus, utpotè 1a res, maximè annumerandus) essentias inter se distinguere, ac confusionem earum inter se, removere. Vnde non est, quod per expressam conditionem à Prædicamento excludatur re infinitum, quod unicum est, ac proinde non confusivum.

LXV. Adde, has conditiones esse purè ad placitum, & ex sola institutione nonnullorum Philosophorum, ex quibus multi, hanc, ut fini Prædicamentorum parum conformem, absolutè rejiciunt, & tales sunt illi, qui nobiscum sentiunt Deum poni in Prædicamento, quos infra referemus.

VI. C O N D I T I O.

LXVI. **S**extò, entia prædicamentalia debent esse realia, prout reale opponitur enti rationis strictè; tum quia ens (quod Aristoteles in entia decem Prædicamentorum divisit) non est univocum ad entia realia & rationis; tum quia entia rationis sunt tam varii generis, ut vix ad ullum Prædicamentum reduci possint.

VII. C O N D I T I O.

LXVII. **S**eptimò, entia prædicamentalia debent esse tota, sive entia còpleta; id est, talia, ut si singularia, non exigant concurrere ad còposi-

tionem Physicam entis per se; si verò Universalia, apta sint in Prædicatione in quid de omnibus, quæ sunt infra se usque ad individuum completum prædicari, & subijci omnibus, quæ sunt supra se usque ad supremum Genus.

LXVIII. Nec refert, quod anima rationalis, in rigore, sit magis completa, quàm hæc albedo; & tamen excludatur hic ab entibus completis, hæc albedo verò includatur; quia licet sit nobilior, utpotè substantia & magis completa, secundum entitatem Physicam, aut etiam secundum considerationem Metaphysicam, quæ tendit in res secundum suas naturas & proprietates; non est tamen magis completa secundum còordinabilitatem in Linea prædicamentali, sive secundum considerationem Logicam, quæ tendit in res, quæ in Linea prædicamentali còordinabiles, ut Genera, Species, &c. à quibus excluduntur entia Physicè incòpleta, sive ordinata ad componendum ens per se Physicum.

D V B I U M I I I.

An entia infinita simpliciter, sive Deus, ponatur in Prædicamento.

LXIX. **D**ico cum Nominalibus Okamo, Gabriële, Gregor. Arim. Marfilio, Guilielmo de Rubione, quos citat Vafq. 1. p. tom 1o. Disp. 22. Item è nostris Magistro Ioan. de Bachone in 1o dist. 8. art. 2o, & è Recentioribus Hurtado, Arriaga, Oviedo, &c. Deus ponitur in Prædicamento. Sed antè probationem

Suppono, Deum quoad se & intrinsecè Physicè ac objectivè esse infinitum in omni Genere perfectionis possibilis, juxtà illud Psalmi 144. *Magnitudo ejus non est finis*. Et Baruch. 3o. *Magnus est, & non habet finem*; non tamen quoad nos & extrinsecè, formaliter & sub omni conceptu, quo à nobis concipitur, ut ens, ut Substantia, &c. quia Deum posse esse in Genere extrinsecè & ex parte actus nostri tantum, fusè probatum est ab Autoritate & ratione Tract. 2o. Disp. 4. de Specie dub. 7o. Vnde Eximius P. noster Ioan. de Bachone in 1o dist. 9. q. 1. art. 2o sic scribit, *impugnat* (putà Ioan. de Bachone) *rationes Scoti, quibus probatur Deum non esse in Genere, innititur enim falsis fundamentis: id namque, quod ponitur in Genere, non debet esse in potentia, vel limitatum & finitum, ut contendit Scotus*. Rationem reddit infra; quia ratio Generis non necessariò concipitur in potentia, limitata, &c. in actu signato; *potest enim quæcumque ratio* (inquit) *Generis concipi depurata, non considerando tales esse, &c. Præsciindendo in actu exercito*. Hoc supposito

LXX. Probatur 1o. conclusio autoritate Augustini lib. 5o. de Trin. c. 8o. ubi dicit *quædam Prædicamenta v. g. Substantiam, Relationem, Actionem, &c. proprie dici de Deo, cætera verò Metaphoricè*: si verò alibi ut ejusdem lib. Cap. 6o. & lib. de cognitione veræ vit. cap. 2o. neget, Deum esse propriè Substantiam, & poni in Prædicamento Substantiæ restrictim loquitur, & nomen Substantiæ accipit in sensu in scholis minùs usitato, videlicet pro ente quod Physicè accidentibus substat: non verò absolute sumèdo nomè Substantiæ pro ente per se subsistente, prout sumi debet. Ita noster Ioan. de Bachone dist. 8. supra cit. *Quando Augustinus dicit, quod abusive Deus dicitur Substantia: dico quod verum est, limitando Substantiam ad istum secundum modum, quo Substantia dicitur à subijci accidentibus, &c.*

LXXI. Probatur